

[Transcript] Genstart / Nigeria eller kaos

Jeg ved, at Nigeria både råmer redsel og mørke, og så råmer det massøg håb og lys. Jeg har oplevet det ikke. Jeg har været i et nigerens tæerhelvede opnur på. Men jeg har også været i en sted, hvor man tænker, det er vækstmirakel. Der er lige værdsben af steder til os alle sammen med. De mennesker, jeg kender i Nigeria, de er så vilde, og de væser meget. Og de skal have sådan et lille skub for, at det skal... Altså landet har potentialer til at forandre sig. Så selvom du har set redselerne og kender alt til omfang af korrupition, så lyder det til, at du heller mest til at være optimistisk håbefuld. Jeg kan ikke andet. Altså, vi går ned til at tro på Nigeria, fordi det gælder Nigeria, det gælder Afrika og det gælder også os. Der var et glimt af håb. Drømme om forandring får ud for det netop overstået valg i Afrikas Folkeregisternation, Nigeria. Nu var det tid til, at den enorme unge befolkning kom til. Because it matters for the future of this country. Arbejdsløsheden skulle bekæmpes, og den allestedsnærværende korrupition bekris. Men der velresultatet står klart, er det stadig den gamle anløbende elite, der sidder på magten. Spørgsmålet om Nigerias fremtid er afgørende. Ikke bare for Nigeria selv, men for hele Afrika og for os i Danmark. Genstart i dag handler om Afrikas skrøblige håb. Mit navn er Anna Ingris. Da det officielle velresultat står klart for dig, hvad tænker du så? Det er svært at sige som journalist, fordi jeg er vant til ikke sådan her holdinger. Men jeg bliver skuffet, fordi jeg har taget med så mange, der alligevel har overbeviset mig om, at den her gang, der er det knalt eller faldt fra Nigeria, at det er 220 millioner mennesker, vi taler om. Det er deres fremtid, at den kunne der blive lavet om på, at der er en outsider ved det her valg, der vinder noget andet, der kunne vinde valget, og så sker det bare alligevel ikke. Stine Kroman er vært på det underiske politiske magazin, Verden Kaller på Radio 4. Programmet, hvor vi stiller skarp på et aktuelt spørgsmål om verden. Og så har hun boet og arbejdet i Nigeria. Og så kan sige godaften til dig, Stine Kroman Dravsted, du er i Nigeria. Du flytter jo til Nigeria, fordi din mand skal udstationeres. I unge, I har tre små børn, I vil bare ligesom afsted ude i verden, og det er en perfekt mulighed. Hvad er det for et indtryk, I har allandet før i tastet? Det starter virkelig ikke godt. Altså, vi sidder i Stine Kaller, i Verdensbanken, i Washington DC, med en masse andre, der skal ud i verden, og er ekspændt og glade og håbefulde. Og vi skal igennem den her sikkerhedstræning. Hvad skal man gøre, hvis man bliver knappet? Hvad skal man gøre, hvis nogle brødder inden for at havbinde en eller folktage en?

[Transcript] Genstart / Nigeria eller kaos

Og de her træner bliver ved med at sige, at det ikke er sådan en virkelighed der.
Og så kigger de sådan lidt med meldiden over på mig, min mand, og siger,
I skal bare huske, at selvom Nigeria er slemt, så at de eneste af dem, der er døde,
er medarbejder i Verdensbanken, i Nigeria, de er jo døde i trafikoløkker.
Det er stadig ikke det farligste, der vi se, at vi ikke husker at spændes sikkerhedsælde.
Og der tænkte vi, shit, hvad er det, vi har gang i?
At least 16 folk har været kildt i Nigeria, efter en attack på den nye nye nation.
De havde kvartal i Aboja.
I set par uger efter, der stod jeg med min tre små børn,
ved livet for den F-enbygning, der er lidt tidligere for blevet bompet af terrorister.
Jeg skulle igennem den bygning gå udenom den for at komme hen til et sundhedscenter,
der stadig ikke lå der for at få nogle vacciner med min børn.
Og jeg tænkte, at det var godt, de var så små,
at de ikke kunne forstå, hvad det var for en uhyrlighed, vi stod i her.
At de kunne sige, altså, mor, hvad fanden er det for et sted, du har taget mig med til?
Det var en tanke af, hvad fanden har vi gang i?
Men ikke længe efter den lidt usikre ankomst.
Begynder landet alligevel at snise sig ind under hoveden på Stine,
da hun med nogle nye venner kører tværs over landet for at komme til Musik- og
frugtbarhedsfestival.
Jeg kommer jo lige fra at være bedre fortalt om det her volksparade land,
hvor kristne og muslimer kæmper imod hinanden,
og hvor dem, der driver kvæ ude på marken, kæmper imod landmændene.
Og så kommer jeg til den her landsby, hvor det strømmer til med folk.
Og der er både kristne muslimer, og der er folk med alle mulige forskellige baggrunden.
Der er sådan en magig stemning, hvor man søger og danser,
og følger sig ned til floden for at bade i vandet.
Og det handler om, at Nikagandernes forhold til hinanden,
det handler om deres forhold til naturen, til verden, og det bliver meget fascineret af.
Hvordan vil du beskrive den Nikagandske befolkning?
Nu skal jeg vælge pass på, at jeg ikke bliver upopulær her,
men jeg vil ikke sige, at de er sådan flinke eller søde.
Og det er ikke fordi, jeg kan mødte masser af sødene i Garena,
men de har et bestemt røg, også i resten af Afrika, så sådan en blakket røg.
De er kendt som nogle hosler, og som nogen, der virkelig har skarpe alburer.
Og det er også rigtigt, men en del af det handler også om den her selvbevidsthed.
De kommer fra det land, der er tonerendgivende for hele Afrika,
og som kan være knall eller fald fra Afrika, og det ved Nikagandernes godt.
Det, jeg godt kan lide ved Nikagandernes, er, at de er sej, de er stærke,
og de ved godt, hvor vigtig de er for resten af Afrika.
Det enorme vestafrikanske land har den største økonomie på kontinentet.
Og så er Nigeria det folkeregiste land i hele Afrika, med omkring 220 millioner borgere.
En befolkning, der er konstant vokser og har en gennemsnits eller på blotten 19 år.
Og selvom listen af problemer er lang, så er der også ting, der går godt i Nigeria.

[Transcript] Genstart / Nigeria eller kaos

Nigeria har jo i virkeligheden alt det, der skal til for, at et land kan løbes.

Det godt, hvad vi tænker på Nigeria som et fattig land, det er ikke et fattig land, det er et ritland.

Det er rit på unge mennesker, som gerne vil alt muligt arbejde ved lyftet i Nigeria,

og det er rit på kunst og kulturen.

Der er musiker, der vinder Grammier, der er forfatter, der vinder Nobelpriser.

Som den første affrikaner nogensinde, får den 52-årige Nigerianske forfatter Voles Ojenka Nobelpris i en litteratur.

Og så er det rit på ressourcer, altså hvis de bare blev brugt rigtig, så ville der jo være råd til alt det Nigerianerne gerne vil have.

Skoler, hospitaler, vej, infrastruktur.

Og så måske det vigtigste, det er Afrikas største demokrati.

Det er et land med muslimer og kristne.

Og hun havde viset etniske mindre tal, og alligevel så har jeg set, hvordan det lykkedes for en opposition, at vinde,

og der var et fredeligt markskifte, og der var håb.

Og alt det er jo meget vigtige komponenter for en nation.

Men hvad med alt det, som der jo også er en del af, altså alt det, der går mindre godt, nogen vil måske endda sige rigtig dårligt for Nigeria.

Jeg tror, der hele kan kose ned til den her oljeforbandelse, som Nigeria lyder under.

Nigeria's økonomi har i alle ordner, siden sædelsedstændigheden, hvad domineret er oljeintekterne.

Altså Nigeria har den her meget, hvad de fulgte, olje, som man netop kunne bruge til at bygge skoler,

og syghuse, og vej, og havne.

Og den her oljeridum, den kommer simpelthen bare ikke almindelig i Nigeria til gode,

og dem bliver ikke omsat til arbejdspladser, og det gør den ikke, fordi det er altid bare at hive den op og sælge den,

og meget af den bliver sort på det sorte marked.

Og det vil sige, de her penge, de er altid for lettere stille, for dem, der sidder på flæsket og på makten i Nigeria.

Hvilke konsekvenser har det, at der er det her helt ukontrolleret marked for oljehandel?

Jeg har mødt nogle unge fyre, som man vil kalde sabotyker.

Så er man nogle af dem, der håber at holde på de her oljerøjledninger, fordi de kan noget at leve for, og fordi den olje er så fantastisk, at man kan købe den i et bildæk, og så kan du putte den i din bil.

Men de kalder jo ikke i sig selv entreprenører.

De siger, vi burde jo arbejde på en af de refinerede riger, som ikke har kommet at bestå i Nigeria.

Og det betyder jo, når du har den her ungdom, som ikke har nogen mulighed, så er der arbejdsløshed.

De her unge arbejdsløse, du taler om, eller i hvert fald de mange unge mennesker, som ikke har et ordentligt arbejde.

Dem har du jo også mødt. Hvad fortæller de om deres livssituation?

Det er jo ikke fordi de unge nigerjæner ikke har arbejde. De har ikke råd til ikke at have arbejde.

De har bare ikke et ordentligt arbejde.

Altså jeg har aldrig mødt så mange taxoschauffere med en PhD grad i Nigeria.

De fortæller, at der er en pris for at få et job i Nigeria.

Og den pris er nogle gange for høj til, at de kan, eller til de vil betale den.

[Transcript] Genstart / Nigeria eller kaos

Altså for eksempel så har jeg talt med en ung kvinde, der hedder Stephanie, som blev uddannet inden for biomedicin.

Hun stod inden, at hun skulle have et godt forskertjob, men kunne ikke få det, fordi hun ikke ville gå i seng med professoren.

Og så måtte hun ligesom vægge forvælde til helt denne uddans, hun havde kæmpet sig til, til hendes karriere.

Og i dag så hun hospitalssassistent.

Denne her form for krav og modødelser, altså det der er dybe set er korrupsion i alle mulige forskellige former.

Det er jo Nigeria's altdominerende overskykende problem.

Hvor galt står det til?

Det står frygtlig galt til. Og jeg tror altså, vi skal bare lige forstå, når vi taler om korrupsion, fordi hvad er korrupsion, ikke?

Altså det bliver en andet sexforford job. Men den korrupsion, der er rigtig slem i Nigeria, det vil jeg bare kalde turi.

Altså det er bare sådan, vi skal se det. Det er folk, der stjeler. Det er millioner af nejre, altså Nigerianske penge, ikke?

Der skal bruges f.eks. til våben, eller til udstyr, eller til biler, til politiet, så de netop kan bekæmpe et kriminelleband,

så de kan bekæmpe terroristerne, som ikke er købt, ikke? Som bliver puttet ned i lignens lommere, ikke?

Altså jeg har mødt politifolddt, som selv må gå ud og prøve at betale for deres uniformer, for deres våben.

The leader of the Islamist extremist group Boko Haram, standing in front of an armored car, says, I abducted your girls.

Og så er der den her vold, og de her trusler. Altså...

Det er jo ikke bare skole piger, langt op i det nogle Østlige Nigeria, der bliver kidenappet af Boko Haram, altså de her retikale islamister.

Det er kriminelle bander i hele Nigeria, der er kidenappet almindelig nigerianer, ikke bare udlænninger.

Og det gør det simpelthen svært nu at gå hen for sit hus nogle gange, altså det gør det svært at tage hende og besøge sin familie og tåde at handle.

Nigeria er jo et helt ufatligt rit land på naturressurser. Er det korpsionen skyld, at det ikke på nogen måde kan ses i befolkningen?

Ja. Det, der er så frustrerende ved Nigeria, det er, at jeg er korpsion over det hele.

Men hvis der bare bliver stjålet lidt mindre, så vil det stadigvæk fungere.

Altså så vil det land stadigvæk have en fremtid, fordi folk skal ikke engang have et skub, de skal bare have en lille fli af en mulighed, og så er de klar til at springe videre.

Det, der er så frustrerende, det er, at eliten er så gråde, at de tager det hele i stedet for at bare tage noget af det.

Så man behøver engang en kæmpe revolution, altså bare at skrue lidt ned for korpsionen, vil faktisk være en fantastisk, positiv ændring for Nigeria.

Det mener jeg vil føre til en langsom forandring, der kunne bygges på.

Og så lørdag den 24. februar er der valg i Nigeria.

[Transcript] Genstart / Nigeria eller kaos

Og der er rejelt spænding om udfældet.

Det er grundlæggende et valg om Nigerias fremtid.

Altså det er ungdommen imod de gamle.

Det er de unge, der ønsker forandring.

Og de ønsker et opgør med en gammel korrump elite.

Og det forsøger de at gøre gennem stemmeboksen.

Lad os lige tale om de to primære kandidater, og lad os begynde med Bola Tinubu, altså kandidaten fra det sædende regeringsparti.

Hvem er han?

Altså hvis man skal finde ud hvem Tinubu er, så kan man bare kigge på hans valgslok an i den her valgkamp.

Det siger det hele om ham, og også hvad der er galt medicinsk politik, fordi hans sluk an er, det er min tur.

Logikken er, fordi Tinubu har været i politik i årtier.

Han er blandt andet siddet på markten, som kovonører i den her mega by Lagos.

Og der ejer han også nogle af de mest prangkende bygninger og hoteller.

Jamen, så fortjener han at blive president den her gang.

Og Tinubu, han er 90 år, og han repræsenterer alt det, vil jeg sige, der er gået galt med Nigeria.

Og jeg kender ikke nogen i Nigeria, der tror, at Tinubu, han vil gøre op med korrumpion.

Er han selv korrumpion?

Tinubu, han bliver kaldt Nigeria's godt farver. Det tror jeg sig aldrig om ham.

Okay. Så lad os tale om outsideren, altså ham, man kunne sige, er sådan håbet i valget Peter Obi.

Hvad med han?

Han er jo yngre, selvom han jo ikke er ung, hvad vi synes er ung, men han er 61 år gammel.

Han er ikke så specielt i sig selv, altså det er nok først og fremmest det her med, at han er noget andet.

Altså han er et alternativ til de to gamle partier, der ellers altid har siddet på markten.

Og Peter Obi her, han siger jo også, han vil gøre op med korrumpion, men i modsætningen til de andre,

så er der noget om snakken, han kan vise, at han faktisk har gjort noget før.

Han har nemlig også været guvernør. Da han blev guvernør, der var der 22 biler, der stod til rådighed for sådan en guvernør som ham.

Det hørte med til guvernørt jobbet, og dem solgte han de fleste af.

Han betalte selv for sin benzin, han er kendt for at flyve på økonomiklasse.

Det kan lyd ret banalt i danske øre, men det er bare sådan, at Nigeria, hvis du har hovedet af noget ved musikken,

så rejrer du flere private jetter flyve i.

For ude for valget, det er lørdag for i uge, er der jo også en eller anden forhåbning om, at Obi faktisk kan vinde valget.

Altså, hvorfor har man den tro på det, altså, og for begejstret af folk?

Altså, han er kandidaten, der har de kendte bands på sin side.

Så på det her tidspunkt, altså, er det så realistisk, at outsideren Peter Obi kan gå hen og vinde valget?

Det er i hvert fald sådan, at der er meningsmålinger, der viser, at han har en kæmpe opbakning,

[Transcript] Genstart / Nigeria eller kaos

og han har en chance for at vinde, fordi når vi siger de unge, så er det jo størstedelen af Nigerianerne.

Men så hvis han kan få dem hen og stemme, så har han en chance.

Og det er ret vildt, fordi altså, det svarer til, at et tredje parti i USA, udover demokraterne, udover republikanerne, vinder et presidentvalg.

Okay, så vi er simpelthen ude at tale om en potentiel sensation.

Hvordan går det så til selve valget?

Jamen så kommer valget.

Og det alle giker på det her nye elektroniske system, som der brugte en masse millioner penge på, og som skulle forhindre svinne, og skulle forhindre snyd.

Og først og fremst skulle gøre, at valgresultaterne skulle komme hurtigt,

og man bare kunne offentlig gøre dem, så alle kunne se dem.

Og det er lige præcis det, der ikke sker.

Altså de her valgresultater, de laver vente på sig,

Nigerianerne går til valg på en lørdag, og på en tirsdag, der er valgresultatet stadigvæk ikke kommet.

Og det er først om onsdagen, at Tinubu, han altså er fra det regerende parti, går ud og bliver erklæret vinder.

Og det, der sker er jo internationale observatør og fortæller, der er kæmpe problemer på de her valgsteder, altså der er mange, der må opgive og kaste deres stemme.

Hvorfor er det egentlig et valg, vi skal gå op i?

Altså hvorfor er det ikke helt ligegyldigt for os i Væsten og i Danmark?

Hvordan valget i Nigeria går?

Det er fordi, at Nigeria er Afrika's største demokrati, og det er to nangivende for hele Afrika.

Vi står med et kontinent, hvor der lige nu er militærkub, der er folke stemmer, der ikke bliver hørt, der ikke får lov til at bestemme, hvem der skal sidde på makten.

Og der er det bare meget vigtigt, at Nigeria fortsætter med at være det demokrati, og at unge Nigeria tror på, at man kan gå i stemmeboksen og vælge, hvem der skal tegne ens fremtid i landet.

Og hvor slogøret er, især den unge befolkning, som havde håbet på noget andet, efter det resultat bliver offentlig gjort.

Jeg talte med en ung kvinde, der faktisk flyttede tilbage til Nigeria, for arbejde for Ericsson for nogle år siden.

Og hun havde haft så stor tiltro til Nigeria's demokrati, at det løjte pinn iskoldt ned af ryggen, da hun så, hvordan valget blev stjålet, at det er sådan hun opfatter det.

Og nu så tænker jeg, at de altså er bare på at komme ud af Nigeria,

og den her udfandring, som hun også tænker på nu,

den har simpelthen fået sit hele eget navn, den hedder Jabba,

og det betyder på Europa altså et af de niggainske språk, at skynde sig væk, at flygte, at jabba.

Der er i kølvandet på valget her i vores mistanke, som du siger,

om svindel, der er udbredt frustration, der er de her udmællinger fra valgobservatør.

Er der desideret optag til oprør mod denne her gamle elite,

[Transcript] Genstart / Nigeria eller kaos

der holder fast i magten og vinder valget endnu en gang, selvom der ligesom er tegn på ikke alt er gået sådan fuldstændig efter boen.

Der er krav om omvalg, der er at tale om, at man vil gå til dømstolene, men selv ved de unge, der kunne gå på gaden eller kunne strekke, de er også bange for at være med til at undergrave demokratiet, og de får svækket institutioner, der er tilbage i Nigeria.

Altså folk har før gået på gaden og har strekket.

Også, da jeg brugte i Nigeria, så døggede der jo lokale kris heroppe på gadejournene og for langt det penge. Så det er den her frygt for, at det er ikke de mest intelligente folk, der nødvendigvis overtager styringen med de stærkeste, hvis der kommer kagers.

Altså Nigeria er et land, der har 100 viser etniske grupper, der er lige delen mellem kristne og muslimer.

220 millioner mennesker, prøv alligevel at forestille dig, hvis der kommer kagers eller revolution der. Og vi har 100 millioner, eller bare 50 millioner Nigerianer, der skal flygte ud af Nigeria.

Hvor skal de flygt hen? Altså skal de flytte til Danmark?

Står vi med åbne arme og er klar til at modtage dem? Det tror jeg ikke.

Kan du beskrive Nigeria, når det har været værst?

Der er steder, jeg har rejst i det nordøstlige Nigeria, som ligner en kris zone.

Så jeg var der, der var over en million mennesker som man drevede på flugt af den her islamistiske tæregruppe Boko Haram.

Og det er en gruppe, der siger, de ønsker at drepe det, de kalder vantro.

Men altså de dreper lige så mange muslimer som de dreper kristne, og de bruger små piger til at sprænge sig selv i luften på markeder.

Deres herren har betydet mindst 5.500 døde, 2.000 bortførte kvinder og 1,5 millioner mennesker på flugt. Mange af dem får endre løsebørn.

Jeg var i en af de overfyldte flygtningelejre, hvor der ikke var rent vand, hvor der ikke var medicin og hvor der ikke var nok mad.

Jeg mødte en imam, som jeg talte med, som selv var flygtet til Fods, og han fortalte, at han gik forbi en kvinde, der var død, og så hendes afkræftede baby ligge ved siden af.

Og han kunne ikke tilgiv sig selv, fordi han ikke tog barne med, men han visste, at det her lille menneske, at det ikke ville kunne overleve den her lange vandring, som han skudde på.

Stine, når du fortæller de her historier,

hvordan kan det være, at du ikke er helt opgivende på Nigeria's vejne lige nu?

Jamen, der var jo alligevel mange millioner, der stemt på den her outside-art-kandidat, og de giver mig håb om, at der er en bevægelse, der vil kreve forandringer og den vil fortsætte.

Men jeg håber, at ungdom, altså vi tror på, at der findes et alternativ til den gamle magtelite, og det er dem, der kan skabe det alternativ.

Og jeg er sikker på, at hvis det sker, så behøver Nigeria ikke at danse på afgrundens rand, for det gør landet lige nu. Altså, det står lige på afgrunden.

Men det kunne også sagtens vælge at danse ind på sådan en meget sikker og frugtbar grund.

[Transcript] Genstart / Nigeria eller kaos

Stine, du siger, at Nigeria står lige ved afgrunden, altså at det er en balance lige nu ikke at falde ud over kanten. Hvis de gør det, mener du så, at de vil trække hele det afrikanske kontinent med sig? De vil i hvert fald skabe så meget kæres og ustabilitet, at det ikke bare er det afrikanske kontinent, der vil mærke følgerne, men også. Altså, det er et land med en kæmpe befolkning, og det er en befolkning, der vokser. I 20-50, der finder vi flere Nigeriaer end der er Amerikanere. Og det vil jo betyde, at der vil være flere og flere unge Nigerier, der vil opgive det her land. Og det vil også skabe et enormt flygningepræs op mod Europa, op mod Danmark. Hvis vi så alligevel skal tage de optimistiske briller på, hvad er det så for et potentiale, du ser i Nigeria? Det er de her stærke opfind som kreative mennesker. Jeg tror, at jeg kan beskrive det som sådan en fjeder, som du kan prøve at holde ned. Men så snart du slipper presset, så springer den op igen. Alle de her unge mennesker, du taler om, som har så meget gode på mod at styrke, og sådan set også, hvad kan man sige, intellect til at nå virkelig langt og udvikle landet, tror du, de får nogle muligheder for at gøre det, for at udleve det potentiale, efter valget af ind, som det er ind. Relt er det jo bare noget, jeg håber, men jeg bliver nødt til at tro på det, fordi jeg synes, at Nigeria er så fantastisk et sted, og jeg synes, det er så vigtigt, hvad der skal i det land for os alle sammen. Det er barske forhold for almindelige mennesker, men det er også et enormt smukt sted, fordi folk er så opfind som en bilkø, ikke? En trafikprop, det er det, der stopper hverdagen for alle, men det er også en mulighed. Det er en mulighed for et levende supermarked, hvor der er pludselig at gade sælgere, der sælger abler og restede peanuts og telefonkorte og bøger, det er den slags kontraster, der inspirerer mig. Stine, tusind tak fordi du var med i dag. Selv tak. Bagdagens udstillelse står Grybak Jensen, Linde Fabrisius og Søren Elbik. Jeg hedder Anna Ingris.